

FOLLOWING THE MAJORITY: PROCEDURE OR SUBSTANCE?

(1) שמות פרק כג (ב) לא תהיה אחר רבים לרעת ולא תענה על רב לנטת אחר רבים להטות:

(2) תלמוד בבלי מסכת חולין דף יא עמוד א

מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא? מנלן? דכתיב: + שמות כ"ג + אחרי רבים להטות!

(3) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קעה

והמצוה הקע"ה היא שצוה לנטות אחרי רבים כשתפול מחלוקת בין החכמים בדין מדיני התורה כלם. וכן נמשך ונטה בדין פרטי גם כן בדין ראובן ושמעון, דרך משל כשתפול המחלוקת בין דייני עירם אם שמעון הוא חייב או ראובן, נמשך אחר הרוב. והוא אמרו יתעלה (משפטי כג) אחרי רבים להטות. ובבאור אמרו (ב"ב כג ב, כד א נזיר מב א וע"י חולין יא א) רובא דאורייתא.

(4) רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ח הלכה א

בית דין שנחלקו מקצתם אומרים זכאי ומקצתם אומרים חייב הולכין אחר הרוב, וזו מצות עשה של תורה שנאמר אחרי רבים להטות

(5) ספר החינוך מצוה עח

ובחירת רוב זה לפי הדומה הוא בששני הכיתות החולקות יודעות בחכמת התורה בשוה, שאין לומר שכת חכמים מועטת לא תכריע כת בורים מרובה ואפילו כיוצאי מצרים, אבל בהשווית החכמה או בקרוב הודיעתנו התורה שריבוי הדעות יסכימו לעולם אל האמת יותר מן המיעוט. ובין שיסכימו לאמת או לא יסכימו לפי דעת השומע, הדין נותן שלא נסור מדרך הרוב. ומה שאני אומר כי בחירת הרוב לעולם הוא בששני הכיתות החולקות שוות בחכמת האמת, כי כן נאמר בכל מקום חוץ מן הסנהדרין, שבהם לא נדקדק בהיותם חולקין אי זו כת יודעת יותר אלא לעולם נעשה כדברי הרוב מהם, והטעם לפי שהם היו בחשבון מחויב מן התורה, והוא כאילו ציותה התורה בפירוש אחר רוב של אלו תעשו כל עניינים, ועוד שהם כולם היו חכמים גדולים.

ומשרשי מצוה זו, שנצטוינו בזה לחזק קיום דתינו, שאילו נצטוינו קיימו התורה כאשר תוכלו להשיג כוונת אמיתתה, כל אחד ואחד מישראל יאמר דעתי נותנת שאמיתת ענין פלוני כן הוא, ואפילו כל העולם יאמרו בהפכו לא יהיה לו רשות לעשות הענין בהפך האמת לפי דעתו, ויצא מזה חורבן שתעשה התורה ככמה תורות, כי כל אחד ידין כפי עניות דעתו. אבל עכשיו שבפירוש נצטוינו לקבל בה דעת רוב החכמים, יש תורה אחת לכולנו והוא קיומנו גדול בה, ואין לנו לזוז מדעתם ויהי מה, ובכך בעשותנו מצוותם אנו משלימין מצות האל, ואפילו אם לא יכוונו לפעמים החכמים אל האמת חלילה, עליהם יהיה החטאת ולא עלינו.

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ונקבות. (ו) ועובר עליה ולא נטה אחריהם, ביטל עשה, ועונשו גדול מאוד, שהוא העמוד שהתורה נסמכת בו.

(6) ספר המצוות לרמב"ם סיום מצוות עשה

וכשתשתכל כל אלו המצוות שקדם זכרם הנה תמצא מהם מצוות שהם חובה על הציבור, לא לכל איש ואיש, כגון בנין בית הבחירה והקמת מלך והכרתת זרעו של עמלק... ומהם מצוות שהם חובה לאיש מיוחד אם עשה הפעולה הפלונית או שימצאהו הענין הפלוני כמו קרבן שוגג (מ' סח - עב) וקרבן מזיד (מ' עא - ב). ופעמים יעמוד אחד מן האנשים כל ימי חייו ולא יעשה הפעולה ההיא ולא ימצאהו הענין ההוא.

ומאלו המצוות גם כן דינים כמו שבארנו. כמו דין עבד עברי... ומהם גם כן מצוות אינן נוהגות אלא בהיות הבית קיים כגון חגיגה וראיה... ומהם מצוות מתחייבות לכל איש בהכרח בכל זמן ובכל מקום ובאי זה ענין שיהיה כגון ציצית ותפילין (מ' יב - יד) ושמירת שבת (מ' קנד). ונקרא המצוות שהן מזה המין המצוות ההכרחיות. מפני שהן מתחייבות לכל איש שהגיע לכלל שנים מישראל בהכרח בכל זמן ובכל מקום ובכל ענין:

וכשתסתכל באלו הרמ"ח מצוות עשה תמצא המצוות ההכרחיות מהם ששים מצוות. ובתנאי שהאיש שאמרנו שחייב באלו הששים מצוות ההכרחיות שיהיה ענינו כענין שרוב בני אדם בו. והוא שיהיה עומד בבית במדינה ויאכל המאכלים הידועים למזון האדם רוצה לומר הלחם והבשר ויעשה סחורה עם בני אדם וישא אשה ויוליד בנים...

(7) שו"ת הרא"ש כלל ו סימן ה ושאלת: אם שנים או שלשה מהבינונים שבעיר יכולין להוציא עצמן מן ההסכמה שיעשו הקהל, או מגזרת חרם שיעשו על שום דבר. דע, כי על עסק של רבים אמרה תורה: אחרי רבים להטות. ועל כל ענין שהקהל מסכימים, הולכים אחר הרוב, והיחידים צריכים לקיים כל מה שיסכימו עליהם הרבים. דאם לא כן, לעולם לא יסכימו הקהל על שום דבר, אם יהיה כח ביחידים לבטל הסכמתם; לכן אמרה תורה, בכל דבר הסכמה של רבים: אחרי רבים להטות.

(8) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה כה

כשעלה סנחריב מלך אשור בבל כל האומות ועירבם זה בזה והגלה אותם ממקומם, ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הם, וכן האדומים שבשדה אדום, והואיל ונתערבו ד' אומות האסורים בכל אומות העולם שהן מותרים הותר הכל, שכל הפורש מהן להתגייר חזקתו שפירש מן הרוב לפיכך כשיתגייר הגר בזמן הזה בכל מקום בין אדומי בין * מצרי בין עמוני בין מואבי בין כושי בין שאר האומות אחד הזכרים ואחד הנקבות מותרין לבא בקהל מיד.

(9) תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נט עמוד ב

וזה הוא תנור של עכנאי... תנא: באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו. אמר להם: אם הלכה כמותי - חרוב זה יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה... אמרו לו: אין מביאין ראיה מן החרוב. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - אמת המים יוכיחו. חזרו אמת המים לאחוריהם. אמרו לו: אין מביאין ראיה מאמת המים. חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - כותלי בית המדרש יוכיחו... חזר ואמר להם: אם הלכה כמותי - מן השמים יוכיחו. יצאתה בת קול ואמרה: מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא. - מאי + דברים ל' + לא בשמים היא? - אמר רבי ירמיה: שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משגיחין בבת קול, שכבר כתבת בהר סיני בתורה + שמות כ"ג + **אחרי רבים להטות.**

- אשכחיה רבי נתן לאליהו, אמר ליה : מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא? -
אמר ליה : קא חייד ואמר נצחוני בני, נצחוני בני.